

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15723/2025
25.12.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Александар Стјеља, адвокат из ..., против тужене „NLB Komercijalna banka“ АД Београд, чији је пуномоћник Иван Березлев, адвокат из Београда, ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 16179/22 од 17.07.2025. године, у седници одржаној 25.12.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 16179/22 од 17.07.2025. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 16179/22 од 17.07.2025. године и пресуда Другог основног суда у Београду П 3669/21 од 18.05.2022. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је ништава и не производи правно дејство одредба члана 5. став 1. Уговора о краткорочном пољопривредном кредиту за ликвидност уз субвенцију камате Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде кредитна партија број ...-...-... закљученог 24.09.2020. године између тужиоца и правног претходника тужене и тужена обавезе да тужиоцу на име стицања без основа исплати 5.000,00 динара са законском затезном каматом од 24.09.2020. године до исплате и **одбија се** захтев тужиоца да се тужена обавезе да му накнади трошкове парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 47.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправке ове пресуде.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П 3669/21 од 18.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је ништава и не производи правно дејство одредба члана 5. став 1. Уговора о краткорочном пољопривредном кредиту за ликвидност уз субвенцију камате Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде кредитна партија број ...-...-... закљученог 24.09.2020. године између тужиоца и правног претходника тужене. Ставом другим

изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име стицања без основа исплати 5.000,00 динара са законском затезном каматом од 24.09.2020. године до исплате. Ставом трећим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 33.800,00 динара са законском затезно каматом од дана наступања извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 16179/22 од 17.07.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизије сматра изузетно дозвољеном, ради уједначавања судске праксе (члан 404. ЗПП).

Тужилац је поднео одговор на ревизију, незахтевајући накнаду за трошкове њеног састава.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучено као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 24.09.2020. године, као корисник кредита закључио са туженом уговор о краткорочном пољопривредном кредиту за ликвидност уз субвенцију камате Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, којим му је одобрен кредит од 500.000,00 динара. У члану 5. став 1. уговора предвиђено је да се корисник кредита обавезује да пре пуштања креидта у коришћење, једнократно плати банци накнаду за обраду захтева у висини од 1% од износа одобреног кредита из члана 1. овог уговора. Чланом 22. уговора констатовано је да својим потписом овог уговора корисник кредита потврђује да је упознат са Општим условима пословања банке, да му је од стране банке уручена понуда за закључење уговора. Тужена је у току поступка доставила понуду за закључење уговора од 01.09.2020. године, у фотокопији, на којој нема тужиочевог потписа (и током поступка оспорио да му је уручена), која у тачки 3.3 садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог, једнократна накнада за обраду захтева - фиксна 1% од износа кредита, односно 5.000,00 динара, а коју је тужена наплатила од тужиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су усвојили тужбени захтев, налазећи да је предметна уговорна одредба ништава, будући да тужена достављањем фотокопије понуде коју тужилац није потписао није доказала

да је у предуговорној фази тужиоцу доставила понуду за закључење уговора, те самим тим тужилац није имао могућност да се у предуговорној фази упозна са трошковима који су му били наплаћени. Зато је тужена у обавези да тужиоцу врати наплаћено са законском затезном каматом у смислу чланова 104. став 1, 210. и 214. Закона о облигационим односима.

По оцени Врховног суда становиште нижестепених судова засновано је на погрешној примени материјалног права.

Према члану 103. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО) уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима и то ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго и на ништавост се по члану 109. пази по службеној дужности. По члану 1065. наведеног закона, уговором о кредиту банка се обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором. Уговор о кредиту се закључује у писменој форми што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, као и услови давања, коришћења и враћања кредита (члан 1066. наведеног закона).

Право банке да обрачунава трошкове и накнаде банкарских услуга поводом закљученог уговора о кредиту произилази из члана 43. Закона о банкама, којим је предвиђена могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова. Ово право банке је регулисано и подзаконским актима и то Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику („Службени гласник РС“, број 65/11), која је донета на основу одредаба Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ беој 36/11 и 139/14) који се примењује од 05.12.2011. године, па тако и у конкретном случају.

Обавештавање корисника у предуговорној фази засновано је на једном од основних начела заштите корисника (право корисника на информисање) и обухвата дужност банке да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на (између осталог) уговор о кредиту за који је показао интересовање (у даљем тексту: понуду), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду (чланови 5. тачка 3. и 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга). Понуда банке на прописаном обрасцу мора да садржи врсту и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви – периоде у којима ће се мењати и начин измене (члан 17. став 4. тачка 10. наведеног закона).

Сагласно овим законским одредбама у наведеној Одлуци Народне банке Србије („Службени гласник РС“ број 65/11) ближе су утврђени изглед и садржина образаца на којима се понуда уручује кориснику, па је банка дужна да кориснику кредита пре закључења уговора уручи понуду сачињену на одговарајућем обрасцу (тачка 12) и да

кориснику уз закључен уговор уручи преглед обавезних елемената тог уговора и план отплате кредита сачињене на одговарајућим обрасцима (тачка 13).

У конкретном случају, тужилац је 24.09.2020. године, као корисник кредита закључио са туженом уговор о краткорочном пољопривредном кредиту за ликвидност уз субвенцију камате Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, на основу понуде банке од 01.09.2020. године. Сачињена је на обрасцу 16 Основни подаци о кредиту и у тачки 3.3 садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог, једнократна накнада за обраду захтева - фиксна 1% од износа кредита, односно 5.000,00 динара. Наведени износ одговара предметној уговорној одредби из члана 5. став 1. којом се корисник кредита обавезао да пре пуштања креидта у коришћење, једнократно плати банци накнаду за обраду захтева у висини од 1% од износа одобреног кредита из члана 1. овог уговора. Тужилац је на изложен начин од стране тужене банке, као понудиоца у потпуности информисан о условима кредита у предуговорној фази и дата му је могућност да понуду размотри и о њој одлучи, што је и била законска обавеза банке. Чињеница да је у поступку приложена понуда у фотокопији и без потписа тужиоца на истој, те да је тужилац оспорио да му је понуда уручена у предуговорној фази не води другачијем закључку, нарочито што је према садржини уговора о динарском кредиту за рефинансирање (који је такође приложен у фотокопији и чија садржина није била спорна) у члану 22. тужилац као корисник кредита својим потписом потврдио да је упознат са Општим условима пословања банке, да му је од стране банке уручена понуда за закључење уговора. Прихватањем учињене понуде уговор се сматра закљученим (чланови 31. и 32. ЗОО), па како опис главних карактеристика производа из понуде одговара битним елементима предметног уговора, то је тужилац у предуговорној фази информисан о обавези плаћања предметних трошкова уз исказану ефективну каматну стопу у тачки 3.2 понуде која је показивала укупну цену кредита, чиме му је омогућено да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и утврди да ли услови уговора одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији. Следом наведеног предметна уговорна одредба није противна основним начелима облигационог права, нити основним начелима заштите корисника финансијских услуга. Исказивањем у понуди и у уговору накнаде за банкарску услугу (накнада за обраду кредитног захтева, изражена у процентуалном износу у уговору и у процентуалном и апсолутном новчаном износу у понуди) задовољава се и услов одређености уговорне обавезе (врста и висина/фиксна или променљива) у смислу чланова 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о заштити корисника финансијских услуга, као и члана 50. ЗОО. Како предметна уговорна одредба није ништава, тужилац неосновано потражује наплаћени новчани износ са законском затезном каматом на основу чланова 104. став 1, 210. и 214. ЗОО.

Како су преиначене нижестепене пресуде и одбијен тужени захтев, поводом ревизије тужене, то су преиначене нижестепене пресуде и у погледу одлуке о трошковима, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

На основу члана 416. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој на основу чланова 153. став 1, 154. и 163. став 2. ЗПП припадају опредељени трошкови целог поступка према

оствареном успеху у спору, који обухватају трошкове на име: образложеног поднеска од стране адвоката 9.000,00 динара, као и за састав жалбе 18.000,00 динара и ревизије 20.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања процесних радњи, док трошак судских такси за жалбу, одлуку по жалби, ревизију и ревизијску одлуку није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП. Увећање од 20% на име ПДВ-а туженој није признато јер пуномоћник тужене није пружио доказ – рачун о извршеним услугама.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић